

Izhaja vsaki dan. — Četiri ob nedeljah in praznikih ob 5. uri, ob ponedeljkih ob 9. uri zjutraj.

Prejateljske številke se prodajajo po 3 novč. (6 stotink) za vsakega tobakarnah v Trstu in okolici. Ljubljani, Gorici, Ljubi, Kranju, Mariboru, Celovcu, Idriji, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Novemestu itd.

Glavna in naročne sprejema uprava lista „Edinost“, ulica Giorgio Galatti št. 18. — Uradne ure so od 2. pop. do 4. zvečer. — Cene oglasov 16 st. na vrsto petit; poslanice, smrtnice, javne zavave in domači oglas po pogodbi.

TELEFON šte. 1167.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Naročnina znaša na vse leto 24 K., pol leta 12 K., 3 mesece 6 K. — Naročbe brez doposlane naročnine se uprava ne ozira. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopi si se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista

UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom.) Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcij lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18. Poštno-hranilnični račun št. 652.841.

Položaj na Japonskem.

(Brzobjavne vesti.)

Zaplemba ladij potrjena.

NAGASAKI 11. Apelno sodišče v Tokiju je potrdilo konfiskacije zaplenjenih in glaziranih ladij »Apoll«, »We field«, »Selteana«, in avstrijskih parnikov »Brms« in »Siam« ter inozemskih parnikov »Wilhelmine« in »Dollere«.

Demisija japonskega ministra notranjih stvari.

TOKIO 11. (Reuterjev bir.) Minister notranjih stvari je podal ostavko, katere pa cesar ni v sprejel. Sodi se pa, da jo v sprejme pozneje.

Dogodki v Rusiji.

Pomiloščenje.

MOSKVA 11. Morilec mestnega glavarja Šivalova, Kulikovski, je bil pomiloščen na do smrtne prisilno delo.

Carica-mati.

PETROGRAD 11. Carica-mati Marija Feodorovna je včeraj v spremstvu velikega kneza Mihaila Aleksandrovitša odpotovala na Dansko.

Ustaja na Kavkazu.

TIFLIS 11. (Petrogr. brz. agentura). V Baku traja streljanje dalje. Iz hiše nekoga mohamedanca so streljali na patroljo. Včeraj je bilo več oseb ubitih. Polcija in vojska preprečujeta poskuse požiganja in plenevja. Izdane so stroge odredbe, da se vzpostavi red. Dalavei pogorelih t. varu za puščajo v masah Baku.

V mestu priznajuje vede in kruha. Generalni guverner je izdal energične odredbe v varstvo bank.

Nova pravila za više učne zavode.

PETROGRAD 11. (Petr. brz. agent.) Carskim ukazom od dne 27. m. m. so bile izdane protizorične nove odredbe za upravo viših učnih zavodov. Po teh pravilih bodo v bodoče volili rektorja dekanı, tajnika fakultete pa fakulteta. Volitve se morajo vršiti pred začetkom šolskega leta. Vzdrževanje reda in rednega pouka je stvar dekanov, ki imajo ob motenju reda predlagati, da se pouk odloži. Prepire, zadevajoče dijakar, razsojuje disciplinarni svet, izbran izmed profesorjev.

Ministra Hartel in Call odstopila.

DUNAJ 11. Kakor je brzobjavni koresp. biro zvedel, sta minister za uk in bogočastje dr. vitez Hartel in minister za trgovino baron Call svojevoljno odstopila. Tem povodom jima je bil podeljen veliki križ Leopoldovega

reda. Istočasno je bil podpredsednik nižeavstrijskega šolskega sveta dr. Rihard baron Bienert imenovan sekijskim načelnikom v ministerstvu za uk in bogočastje, sekijski načelnik v ministerstvu notranjih stvari Leopold grof Auersperg pa sekijskim načelnikom v ministerstvu za trgovino, obema je bilo poverjeno vodstvo dotičnih ministerstev in jima je tem povodom bilo podeljeno dostojanstvo tajnega sveta.

Po sklepu miru.

Baron Komura obolet.

NEW YORK 11. — Baron Komura je nenadno obolet za teko noranjo boleznijo.

Sklep miru.

GODSIADAN 11. (Petrogr. brz. agent.) Včeraj ob 2. uri popoldne je pri neki ruski predstraži ob železnici dospel japonski parlament z belo zastavo, spremljan od 50 vojakov. Parlamentar je častniku, poveljniku ruske straže, ki mu je šel nasproti, oddal pismo maršala Ojane, naslovljeno na vrhnega poveljnika. V tem pismu je Ojama izrazil svoje pozdrave in čestitke povodom sklepa miru in zvršetka vojne ter je prosil generala Lineviča, naj isti odpošlje ruskega pooblaščenca v stvari premirja. Od japonske strani je kakor pooblaščenca določil generala Fukušimo ter je kakor kraj sestanka predložil postajo Šakhedra.

Položaj na Ogrskem.

Ogrska socijalno-demokratska stranka za splošno volilno pravico.

BUDIMPEŠTA 11. Na včerajšnjem shodu socijalno demokratske stranke je bila sklenjena resolucija, v kateri se pozivlja prolestarjati, naj z najstrožjimi bojnimi sredstvi deluje nato, da se čim prej uvede splošna tajna volilna pravica in naj se odločno bojuje proti vsaki vladi, ki bi pod kakim si bodi pretvezami hotela zavleči to zahtevo. Shod stranke po ilija vse delavce Ogrske, naj se tega boja udeležijo, naj dne 15. t. m. ustavijo delo in naj na sprevodu pred parlament zahtevajo, da se ta zahteva čim prej uresniči. Vodstvo stranke se pozivlja, naj pripravlja splošen štrajk ter naj ga v pripravnem trenutku izvede.

Potres v južni Italiji.

MONTELEONE 11. — Kralj Viktor Emanuel je dospel semkaj predpoludne, ter je bil navdušeno vsprejet.

MONTELEONE 11. Minister Ferraris je sinoči obiskal Zamorano, kjer so se porušile vse hiše in kjer je grozno razdejanje. Preostalo prebivalstvo je vse prestrašeno.

TROPEA 11. Minister za javna dela Ferraris, ki potuje po krajini, prizadeti po potresu, je dospel semkaj in je prenočil v železniškem vazu. V vseh krajih se je prebivalstvo zbralo na postajah ter je uročilo ministru prošnje za podporo. Minister je ukazal povsod deliti zdravila in denar ter je za vsaki kraj določil zdravnike. Škoda, ki jo je povzročil potres je ogromna; podatki o človeških žrtvah so pa pretirani. Panika traja dalje, ker se snuki, še tudi slabše, še vedno ponavljajo.

MONTELEONE 11. Glasom poročil častnikov in civilnih izženirjev, odposlanih v kraje, prizadete od potresa, je vled potresa, razun že znanih vasi in mest, trpalo še mnogo drugih krajev. Nesreča je mnogo večja, nego se je mislilo v početku. Vojaki delujejo neumorno na mestih nesreče in njihovo samozatajevanje je v resnici veliko. Minister Ferraris je sinoči obiskal Zamoro, kjer je pogled strašen. Tukaj so vse hiše porušene. Preostali prebivalci so vled strahu postali popolnoma apatični.

MONTELEONE 11. Kralj Viktor Emanuel je v spremstvu ministra Ferrarisa obiskal kraje, prizadete od potresa. Prebivalstvo je kralju povsod prirejalo navdušene ovacije. V vseh krajih je kralj stopil z avtomobila in obiskal porušene hiše. Kralj, ki je bil vled brazmerne nesreče globoko ganjen, je oblastnije in inženirje spodbujal, naj nadaljujejo rešila dela in je priporočil, naj se za ljudstvo, ki je brez strehe, zgradijo kočje. Kralj je nadaljeval svoje potovanje.

Brzobjavne vesti.

Poveljnik vojne mornarice grof Montecuccoli.

DUNAJ 11. Poveljnik vojne mornarice admiral gr. f. Montecuccoli se je povrnil z dopusta.

Baron Fejervary.

BUDIMPEŠTA 11. Ministerski predsednik baron Fejervary je danes popoldne odpotoval na Dunaj. Jutri ga v sprejme cesar v avdienci.

Kraljica Aleksandra.

KODANJ 11. Angleška kraljica Aleksandra je sinoči dospel semkaj ter se je odpeljala na grad Birstorff.

Knez Bülow — generalni major.

KOBLENC 11. Cesar je povodom današnje parade podelil državnemu kancelarju knezu Bülowu naslov generalnega majorja.

Angleška eskadra na Danskem.

KODANJ 11. V soboto zvečer je bila v gradu Amalienborg slavnostna večerja, katere so se udeležili kralj Kristijan, kraljeva rodbina, angleški admiral in poveljniki ladij ter angleški odposlanec. Kralj je napil

Gončiki so se vrteli možgani v glavi, da ni skoro nič videla ni čula, razun tistih strašnih besed Paviše, ki so jej pravile neusmiljeno, da jej treba na stare dni iti v prognanstvo ter to milo hišico, kjer se je rodila, prepustiti grabeljševim rokam krvnih jej neprijateljev Gričanov. Kakor brez zavesti je klonila v svojo staro stolico, pritisnila dlani na prsa in zaprla oči. Težko je dihala, globoko vzdihala. Človek bi mislil, da jej sedaj srca počije.

— Mati Gončinka, je zagrmel Paviše, čas hiti, a ti sediš in dremlješ, ko se ti pripravljata smrt. Dvigni se po konci! Ravno se je mesec skrtil za goste oblake, dobra prilika je za beg.

Vračarica se je dvignila, izbuljila oči na Pavišo, prišla ga za obe roki in rekla zamolklim glavam:

— Pojva! Bašiva! Hvala ti, ti si moj rešitelj, ti si obvaroval to staro glavo na ramenih. Ne posabim ti tega, Paviše.

Kakor je bila poprej na pol mrtva in poražena, se je spremenila sedaj hkratu v veverico in se začela naglo motati in prevre-

angleškemu kralju in kraljici. Admiral Wilson je napil kralju Kristijanu in kraljevi rodbini.

Predsednik Loubet.

BRIENNE 11. Predsednik Loubet je danes ob 5. uri zjutraj dospel semkaj. Predsednik se je mudil tukaj le 10 minut, nato se je pa v avtomobilu odpeljal k manevrom.

Veliki ljudski shod.

Gospod dr. Ravnihar je podal krassen, temeljit referat, ki je pričal, kako se je poročevalec uglobil v naše šolsko vprašanje, da si je to nalogo prevzel še le v zadnji hip. Tu vam je bila živa, plastična slika naše šolske mizerije in kakor slike v »relievu« smo gledali na tej sliki — krivce!! Z drastičnimi potezami je bil tu načrtan križevi pot, ki ga mora narod naš — trpeti za svoje najnaravnejše pravo. Govor gospoda dra. Ravniharja priobčimo doslovno po stenografskem zapisniku.

O pomenu Trsta za Vseslovensstvo je govoril gospod dr. O. Rybář. Govornik je se znano svojo zgovornostjo označil velik pomen našega svetovnega priustanišnega mesta za ves naš narod in je premotrival poti, po katerih bi si mogli tu zagotoviti in zavarovati svojo pozicijo. Iskasti je bila avtonomija predmetom njegovih razmotrivanj. Razlagal je pojme o avtonomiji: teritorialni, osebni in narodni. Končno je predlagal resolucijo, ki smo jo že priobčili v tem listu. (Tudi ta govor priobčimo dobesedno).

Dru. Rybář u je sledil dr. Smodlaka iz Dalmacije, ki je izrekel pomembnih besed na adresu Hrvatov in Srbov. (Tudi ta govor imamo v stenogramu in ga priobčimo).

Za besedo se je oglašil zastopnik socijalne demokracije, g. Josip Kopač. Menil je, da je njegovo stališče težavno, ker so predgovorniki vplivni možje, zbog česar je zanj težko zavračati njihova izvajanja. Slovenski poslanci pod Šusteršičevim vodstvom glasujejo za vse vojaške zahteve (400 milijonov za kauone), mesto da bi se potezali, da bi država bolje skrbela za šolstvo. Po mnenju govornikomem se v Trstu ni bati nemštva. Italijani so v ogromni večini, potem prihajajo Slovenci in še le potem Nemci, ki jih je, da ali ne, 8000. Ubogi slovenski stariši pošiljajo raje svoje otroke v italijanske šole, kjer dobivajo otroci obleke in knjige zastoj. Nemci pa se celo branijo v sprejemati slovenske otroke.

Dokler se bodo morali Slovenci seliti preko Trsta v Ameriko, Trst ne postane nikdar naš Port Artur. Še le potem, ko bodo delavci preskrbljeni za želo de e, začno skrbeti tudi za duševni napredek se

čati po sobi. Sedaj je izvlekla kaj iz tega, sedaj iz drugega kota, sedaj nekaj iz postelje, sedaj nekaj iz-pod klopi, ali vedno s sumljivim očesom sledeča vsakemu gibanju Paviše; nu, ta ni pazil na to, in je brez obzira spravljal v velik sveženj vee, kar je bilo velikega. Za dobro uro se je obrnil ključ v vratih Gončinkine hiše. Pred svojim rojstnim domom, opirajoča se ob palico, je stala starka oblečena v črno, pritisnjajoča z desno oko večji imetek k prsom; poleg nje pa je držal Paviša na rami velik sveženj, v roki pa poln vrč.

— Pojva, mati, mudi se, a prehoditi nama je dober kos pti. Starki pa, kakor da se ni dalo iz-pred lastne jej hiše. Pogledala jo je od vrha doli in solza se jej je prikazala v očesu. Šepnila je potihoma:

— Z Bogom, stari dom moj! V tebi sem se rodila, v tebi rastla, jokala in se veselila, nadejala sem se, da tudi umrem v tebi. Ali nesreča mi ne dovoljuje tega. Zapuščam te hišica sirota in tuji volkovi te bodo trgali med seboj.

(Pride še).

PODLISTEK.

293

Prokletstvo.

šgodovinski roman Avgusta Šenoce. — Nadaljeval in dovršil I. E. Tomić.

Prevel M. O.—Š.

Gončinka je postala smrtno bleda, v grozi je stisnila oči, kakor da hoče vse porabiti. Po obrazu so se jej tresle mišice, a telo se jej je zvijalo od muke.

— Da, Gončinka, je nadaljeval Paviše, videči starke smrtni strah, za te ni več obstanja na Griču. Ako počakaš zore na tem brdu, izgubila si glavo. To si mogla vedeti že v naprej. Pa naj je stvar isihala kakor hoče, dobro ali slabo za Prišlina, za-te mora na vsaki način slabo izpasti, ker si hotela Jelo prevariti, obljubivši jej sina, a ne davši ga. Jela te bo tožila pred vsem svetom.

— Ne bo, ker mi je danes prisegla, da ne izda tajne, je zakričala Gončinka obupno, ali kam naj grem, kje naj skrijem svojo

svojimi sredstvi. Sedaj pa so vsi kapitalisti enaki: italijanski, nemški in slovenski. Vsi delajo na to, da delavec ne more duševno prosvetovati, ker se svojimi prihodki komaj in komaj vzdržuje sebe in svojo družino. V Gradcu so glasovali Slovenci proti občni volilni pravici, a v Ljubljani so se sedaj slovenski liberalci proti občni volilni pravici.

V Trstu ravno tako. Govornik pripoveduje tu epizodo iz časa zadnjih državnoborskih volitev glede dra. Rybář, češ, da je ta poslednji nagovarjal govornika, naj bi socijalni demokratje glasovali zanj. On, govornik, pa da ne more sleči sukne čez noč in obleči drugo. Slovenci ne morejo zavzeti mesta tržaškega — to je obmorsko mesto. Ako bi se tudi zjedini v njem vsi Slovani, Italijani bi vendarle obdržali v njem premoč. Tu je navstal groza vihar po dvorani. Raznih arditih mej-klicev je bilo toliko, da je navstal pravi kaos glasov, da nisi mogel ničesar razumeti in ničesar beležiti. Občinstvo je zahtevalo vihar, naj govornik preneha govoriti. Tu se je oglašil dr. Rybář za besedo, ki je razburjenim glasom svaril občinstvo, naj bo vstrpljivo. Tu imamo danes — je rekel — javen shod — na kateri lahko pride in govori vsakdo. Tudi Italijani bi lahko pršli in govorili. Tu treba spoštovati svobodo govora. Govornika treba poslušati, a potem je svobodno vsakomur, da odgovarja. Prosi torej občinstvo, naj ne moti govornika.

G. Kopač je nadaljeval, reka, da hoče biti kratek. Kako si predstavljajo Slovenci pridobitev Trsta? Dr. Rybář stoji pod duhovniško komando in istotako tudi njegova stranka. Tu ne more priti politično prepričanje človeka v prstev, ampak le duhovniški komanda. (Viharni mej-klici: Idrija, Bavarsko!!) Na te vakičke je govornik tolmačil, zakaj da so se tam socijalni demokratje zvezali s klerikalno stranko. (Ponovni viharni mej-klici). Govornik je izjavil na to, da se ga preveč moti, da bi mogel nadaljevati svoja izvajanja, ter da je to zadajkrat, ko govori na takih shodih v svojem in v imenu proletarijata in svoje stranke, ker vidi, da tu ni svobode govora. Ko je govornik stopil z odra, so navzoči socijalni demokratje zapustili dvorano ob viharaih prizorih in neopisnem hrupu po vsej dvorani.

(Pride še.)

Na adresu slovenske socijalne demokracije.

(Glas iz akademiške mladine.)

Ljubezen nasproti človeku in pravičnosti vodita me v borbi za prava človeka in naroda, nikakor pa ne nacjonalna mržnja. Socijalna in narodna pravičnost je moj cilj.

Realna sredstva, ki sicer nimajo tistega sjaja, ki je začasno čudotvorno sredstvo za vse človeške boli in ki nam ga nudijo politični spiritisti, — realna sredstva, ki pomagajo, so moja sredstva.

V principu se strinjam z onc gospodo, ali če jim je ljubše, s sodrugi, ki so došli dne 8. t. m. na veliki ljudski shod v »Narodnem domu« tržaškem, toda ne z namenom, da nam pomorejo v borbi za prava naša najelementarnejša prava naših »izrabljevanih« narodov, ampak da nas ovirajo in da — hoté ali nehoté — pomorejo tlačiteljem naše svobode in našega prava.

Ali tudi oni, dosedaj svojim duševnim očem, so se pokazali slabi in neodločni v časi, ko bi trebalo, da brezobzirno izvajajo svoje principe, pak se postavijo v jako nevhvaležno službo — da branijo pravice Slovencev in Hrvatov do izobrazbe.

Mesto, da bi bili rekli odkrito, brez nedostojnih spirali, pred licem tlačiteljev naše svobode, pred licem neprijateljev naše prosvete in pred licem sveta: Podajte Slovence in Hrvatom njihove šole, dajte jim prilike, da branijo svoje oškodovano pravo v jeziku slovenskem in hrvatskem, pa deklamirajo stare pesmi o topovih itd.

Kruha in iger so zahtevali Rimljani od svojih cesarjev. Kruha, to je pravice in prosvete zahtevamo mi od vseh narodov, zastopanih v državnem zboru. Mari ste vi, propovedniki državne in mednarodne pravičnosti prišli na veliki ljudski shod, da radujete te vzdibljaje po kruhu in prosveti samo za to, ker jih zahtevajo vašim duševnim očedom toli okraženi Slovani. Mari ste vi, propoved-

niki ljubavi, došli, da udušite glasiče one dece, ki iščejo šole v glasovih svojih mater?! Advokat, doktor, imovitnik že najdejo drug način, da dajo svoji deci prosvete v materinem jeziku. Ali s novom onih slovenskih in hrvatskih seljakov in kmetov, ki po glavnem delu sestavljajo narod naš, treba neizogibno ljudskih šol v materinem jeziku!

Mari ste došli na skupščino, da udušite glas delavcev in kmetov, ki zahtevajo svojo šolo, zahtevajo svojo prosveto? Mari ste došli, da pomorete neprijateljem teh šol: Nemcem in Italijanom? Ali se ni ravno njim posrečilo s pomočjo velike kulture, da so postali »trutice«, ki jedo med neprosvetljenimi »čebelami« — slovenski in hrvatski delavci in kmeti?!

Ni-li vaša dolžnost, da pomorete tem »čebelam« do prosvete in osvobojenja iz ekonomskega robstva?!

Ako se italijanski socijalni demokratje morejo boriti za italijansko vsučilišče, kjer se vzgajajo »birokratje«, »trutice«, ali se ne boste vi borili za ljudske šole siromašnim in neprosvetljenim Slovincem in Hrvatom?!

Ne smejo vam biti v uzor socijalni demokratje nemškega naroda, ki mirno dopuščajo, da se kujejo politični in duševni okovi za naše brate Poljake!! Ne smejo vam biti za uzor socijalni demokratje v avstrijskem parlamentu, ki si stavljajo vate v svoja ušesa, kadar Nemci grme iz topov šovinizma proti pravu Slovanov do šole v svojem jeziku. Ne smejo vam biti uzorom madjarski socijalni demokratje, ki se, kakor nevedši, češajo za ušesom, kadar famozni madjarski »svobodnjaki« mečejo naše brate v okove radi vsacega najmanjšega vzdiha po svobodi in radi najnedolžnejše želje po svoji prosveti!

Naj vam ne bodo uzori, ker so nedosledni, v svojih principih! Vi se morate odkrito izjaviti za slovenske in hrvatske šole v krajih, kjer to zahteva pravičnost! Pozovite svoje smišljenike in prijatelje v Avstro-Ogrski in Nemčiji, da se potegajo za tlačene Poljake, Čehe, Srbe in Hrvate, pa vam odpustimo tudi oni komični eksodus z velikega ljudskega shoda v Trstu . . . , na kateri so vaši somišljeniki med govorom dra. Ravniharja vsklikali, da Slovincem ne treba družbe sv. Cirila in Metodija!! Pokažite, da so vam sredstva v borbi za socijalno in mednarodno pravičnost realna, pak se borite za tlačene Slovence, Hrvate, Čehe, Srbe in Poljake, ker tako se boste borili za prosveto in ekonomsko svobodo. Ta poziv naš je opravičen vsaj toliko, kolikor vaš, ki ste ga naslovili na dra. Rybář, a naj stopi v vašo stranko! Kajti, da se borite za tlačene — bili to razredi ali narodi — ne treba še radi tega, da ste nacjonalisti, marveč morete ostajati internacjonalni in glasovati proti topovom.

Izkron.

Japonci proti sklepu miru.

Londonski »Daily Telegraph« poroča iz Tokija: Mir je vzpostavljen. Na tisoče vojakov z nasajenimi bajoneti je porazdeljen h po ulicah in trgih prestolnice. Park Hibiya služi vojakom za šotrišče. Celo poslopja, namenjena za glasbo rabijo vojakom za stanovanje. V drugih delih mesta so vsjaki nastanjeni v privatnih hišah. Pred stanovanji ministrov so vojaške straže, pred državnimi in vladnimi poslopji in pred opslanstvi so oddelki redarjev, ki pasljivo opazujejo mimogredoče. Patulje pehote in konjeništa korakajo po mestu. Markiz Ito noče, da bi mu konjeniki stražili hišo, istotako sta odklonila stražo generala Nogi in Nodzu.

Iz pokrajina prihajajo vesti o igredih proti policiji. V vseh krajih se vršijo shodi, na katerih se drže ostru govori. Sklepajo se resolucije proti miru. Cenzura postopa še vedno strogo proti vsem brzojavkam iz inozemstva.

Policijski načelnik v Tokiju se je svoji službi odpovedal. Sodi se, da pada ostavko tudi minister notranjih stvari. Ministerski predsednik Katsura je obljubil sklicati parlament mestca oktobra. Sodi se, da odstopi tedaj skupno ministerstvo.

Admiral Jamamoto o mirovnih pogojih.

Iz Tokija javljajo: Admiral Jamamoto je izjavil, da treba, vzlic temu, da je ljudstvo radi mirovnih pogojev nevoljno, pomisliti na dejstvo, da bi zavzejo Vladivostoka zhtevalo še veliko večje žrtve, nego li Port

Artur, kar bi stalo povrh tega tudi mnogo denarja. Zato se je treba zadovoljiti s sedanjimi mirovnimi pogoji. Admiral je tudi omenil, da bo Rusija zgradila veliko brodogve, zato mora tudi Japonska od svoje strani ukreniti potrebne odredbe.

Cesar Viljem o žolti nevarnosti.

»New-Jork Times« so priobčile neki razgovor, ki ga je cesar Viljem baje imel s člani ameriškega kongresa, ki jih je že dne 4. t. m. vsprejel v avdijenci. Cesar je odkrito govoril o žolti nevarnosti in izjavil, da utegne Japonska vsled vojnih uspehov Evropi zapreti »odprta vrata« na Vzhodu, vsi cenah delavskih moč: prepoditi Evropo in Ameriko iz trga vztočne Azije ter potem zasesti Kitajsko. Cesar je baje tudi naglašal, da so Japonci odpustili svoje nemške učitelje in je dostavil, naj bi se beli narodi združili proti žolti nevarnosti. Japonska se boji samo Amerike in zato je dobro, da se Amerika nehaja ob eni strani Japonske.

Finančni položaj Rusije.

Rusko finančno ministerstvo je izdalo o dohodkih in stroških v prvih 5 mesecih leta 1905. nastopne podatke: redni prihodki so znašali 787.678.000 rubljev, 1.696.000 več nego v enaki dobi minolega leta, redni stroški pa 786.002.000 rubljev, 19.859.000 rubljev manje nego leta 1904.

Izredni prihodki so znašali 445.741.000 rubljev, 162.632.000 rubljev več nego v minolem letu, izredni stroški pa 454.916.000 rubljev, 332.636.000 več nego leta 1904.

Drobne politične vesti.

Volilci-uradniki v Hrvatski. V področju Hrvatske in Slavonije je deželnih in občinskih uradnikov skupno 6260, takoimenovanih državnih uradnikov (hrvatsko-ogrskih) 1648. Volilcev svobodnih poklicev, to je svedenikov, odvetnikov, bančnih uradnikov je 2304. Od 52.000 volilcev, ki jih ima Hrvatska, je torej okroglo 8000 deželnih in državnih uradnikov.

Nemški kandidat prodrl v Torunu. Na nadomestni volitvi za nemški državni zbor v Torunu v vztočni Pruski je zmagal nemški kandidat, bančni ravnatelj Ortel (narodni liberalci), ki je dobil 14.803 glasov. Poljski kandidat Brejski je dobil 13.858, socialist Sremski 460 glasov. Prva volitev Brejskega je bila namreč razveljavljena.

Volilni red za poljsko kraljestvo. Odbor pod predsedstvom grofa Šolskega, ki ima izdelati volilni red za poljsko kraljestvo, je izdelal poseben pododbor. Ukaz glede volilnega reda za Poljsko bo izdan koncem meseca septembra. Kakor izvedenec je pozvan v odbor snani rusofilni poljski politik Evtsh Dobiecki, posestnik v Lopuznai in predsednik kmetijskega društva v Kielcih. Volilni gibanje v centralnih in južnozapadnih gubernijah je že pričelo.

Socijalni demokrati v večinah. Iz Lipskega javljajo, da so na deželno-zbornskih volitvah v nemški kneževini Schwarzburg-Rudolstadt dobili socijalni demokratje absolutno večino v deželnem zboru. V prvič bodo socijalni demokratje vladajoča stranka v nemški zvezni državi.

Domače vesti.

Slavnost odkritja Prešernovega spomenika v Ljubljani. Na banketu, ki ga je v nedeljo v veliki dvorani »Narodnega doma« priredil ljubljanski občinski svet, je župan Ivan Hribar odprl vrsto napaite ter pozdravil zbrane goste najprej v slovenskem, potem v ruskem, češkem, srbskem in hrvatskem jeziku.

Za njim so govorili dr. Karol Triller, dr. Herold, ki ga je poslal državnozborni »Mladočeški klub«, da ga zastopa na slavnosti odkritja Prešernovega spomenika.

Dr. Herold je povdarjal slovensko vzajemnost in potrebo, da se Slovani spoznajo, zblizajo in si pomagajo v vzajemnem boju. Napil je županu Hribarju in Ljubljani.

Nato je dobil besedo župan belgrajske prestolnice g. K. Glavinic, ki je napil Ljubljani. Za Glavinicem je govoril zagrebški župan dr. Milan Amruš. Povdarjal je pomen žene v narodnem boju in v kulturnem razvoju slovenskih narodov in na to napil soprog župana Hribarja.

G. ravnatelj Šubić je napil ustvaritelju Prešernovega spomenika kiparju, ki je bil navdušeno pozdravljen od vseh navzočih.

Župan je na to dal besedo gospoj Gabrijeli Preissovi, znameniti češki pisateljici in veliki prijateljici Slovencev, ki je bila navdušeno pozdravljena, to tembolj, ko je jela govoriti — slovensko. Gospa Preissova je povdarjala, da Prešeren ni samo slovenski, ampak tudi češki in da radi tega obhaja današnji praznik tudi češki narod, kakor svoj praznik. Za gospo Preissovo je govoril hrvatski pisatelj Ljuba pl. Babić Gjaliski, ki je v vzašenih besedah slavil slovenski narod, ki je rodil velikega Prešerna. Kakor zadnji je govoril g. Šavnik župan mesta Kranja, kjer počivajo smrtni ostanki Prešernovi. Ob petih je župan Hribar zaključil banket ter se še enkrat v pres čaih besedah zahvalil vsem, ki so prijatelji od blizo in daleč, da se poklonijo velikemu duhu največjega Slovence. Med banketom je svirala »Društvena godba«.

Zvečer so bili komerzi na vrtu »Nardoma«, pri »Lloyd«, »Novem svet« in v hotelu »Irija«.

Vojaška glasba, ki — demonstruje.

Lepo je zvršilo ljubljansko slavje, dostojno velikega pesnika, dostojno — kulturnega naroda. Niti najmanjša neprilichnost ni metla vseobče veličanstvenosti. Celu ljubljanski Nemoi, ki niso ravno zadnji v srbitosti in izzivanju, so se nekako potegubili in so markiral svojo ekzistenco le s tem, da se niso udeležili slavnosti. Jedina ki je to pot napravila nečastno izjemo, je bila — e. kr. vojaška godba!! Na Koslerjevem vrtu je bil koncert. Svirala je vojaška godba. Iglej, kakor šuden slučaj: ravno ob tej priliki, ko je bilo navzočega polno tržaškega slovenskega občinstva, je ta godba svirala tržaške izzivalne pesmi. To je tržaške gos silno razburilo, a to razburjenje ki se je razširilo tudi na drugo občinstvo. A nečuveno je bilo, da je godba, da-si je bila obveščena o tem razburjenju, zopet in zopet igrala iste pesmi. Na to pa je zavihralo. Godeci so morali z odra in niti pomoč nekih dragoncev jih ni rešila: Instrumenti in godeci so zleteli preko ograje vrta. Indigairano občinstvo, ki je polnilo vrt, je začelo takoj odhajati in četrt ure potem je bilo po mizah po vsem vrtu še vse polno čaš: polnih, na pol polnih in praznih, glasov pa ni bilo nič. Ljudu pa tam je samovolj še kakov gost. Tega pa ne, da bi še od strani vojaštva, ki se vzdržuje ob krvavih žuljih tudi našega naroda, mirno prenašali žaljenja. Ne, minoli so tisti časi, ko smo bili še tako — neumni!

Tržaški Slovenci! Kakor je že priobčila »Elinost«, se prične približevati dni vpisovanje naše mladine v šolo sv. Cirila in Metodija pri sv. Jakobu. Zavedajte se tega poziva! Vsaki oče, ki še ve, da je slovenske krvi, ki ljubi svoj rod in — narod, da svoje otroke vsaj od 6. do 10. leta poučevati samo v materinem jeziku. Tako ravnajo vsi omikani narodi, ker vsi so prepričani, da je človeku treba najpoprej misliti, da bo gladko in pravilno govoril, čital in pisal v lastnem jeziku, in še le potem se je poprijemati uku v kakem drugem. Neumnež ali pa izdajca svojih otrok je, kdor nasprotno ravna. Kako muko nalaga otrokom, kdor jih že od 6. leta naprej pošilja v nemške ali italijanske šole! Vsaj 2 leti izgubljajo samo z učenjem trdega tujega jezika ter zaostajajo za drugimi; oni ne umejo učitelja, učitelj pa njih ne. Pišem to iz lastne skušnje — poslušajte me! Roko na srce: slovenska deca gre v slovensko, nemška v nemško šolo! Vlada in magistrat, ako vidita na srečo slov. otrok, za katere v šoli sv. Cirila in Metodija in v šolah bližnje okolice niti ne bo prostora, bos a pršljeni, da nam v mestu otvorita vsaj 2 šoli. Naposled pa še dovolite opazko. V šolo sv. Cirila in Metodija, ki ima v deškem in dekliskem oddelku po 5 razredov, pošiljajo mnogi stariši otroke le po 2—3 leti, mesto 8 ali vsaj 6 let. Prva 2 razreda sta prenapolnjena, 4. in 5. pa imata primeroma malo učencev. To je velika pregreha na otrocih, katero so zadolžili — malovredni stariši. Mesto da bi še dalje v šolo hodili, so postali otroci morda — pouličnjaki, tovariši laške »mularije«.

Omike, zaanje je dandanes krvavo potrebno — znanost je moč, nevednost pa slabost. Oče, ki ne daje otroka dovolj poučevati, se bo svoje dni brdsko kesal; sin ali hči, ki še zasa ne bosta zna'la skrbeti, starišem ne moreta biti v podporo in tolažbo; — a tudi za svoj narod cstaneta mrtva.

Ribiči naleteli na playsočo muno in zleteli v zrak. Iz Ližnjana pišejo pisalku »Omnibus« dne 8. t. m.: S'noči ob 8. uri na večer sta ribič Josip Grakalč

Išče se postrežnica za nekoliko ur na dan. — Naslov pove uprava lista.

Najbolje vinske stiskalnice in mastilnice se dobivajo pri Zivie i dr. trgovinska ulica št. 2.

10.000 hektolitrov vinskih sodov v vsaki velikosti od 50-70 hektolitrov prodaja po jako zmernih cenah tvrdka Alex. Breyer i sinovi. Krizevac.

Išče se kmeta. Naslov pove uprava „Edinosti“.

Proda se nova sokolska obleka. — Naslov pri „Edinosti“.

Štedilno ognjišče popolnoma v dobrem stanju, ali tudi več družino, se prodaja, vsled povečanja lokala, po jako nizki ceni. Oglasiti se je pri g. Fr. Marinšek lastniku gostilne »All'Antica Pompei«, na Goldonijevem trgu št. 4.

Štampilje iz kavčuka. Vsem uradnim, cerkvenim predstojništvom, trgovcem in zasebnikom, nadalje zadrugam in deznarim zavodom priporočamo se za izdelovanje štampiljev iz kavčuka in kovine prva št. tovarna na Primorskem, katere je lastnik **J. Krmpotić,** Pola, Piazza Carli št. 1. — Cene zmerne, postrežba hitra. — Štampilje se izdelujejo v vseh oblikah, tudi v obliki ure, medaljona, svinčnika itd. Kot edini slovanski zavod te vrste na Primorskem, oziroma Kranjskem in Štajerskem, pripravljamo se toplo v podporo Slovanom tem več, ker se vsa naročila izvršujemo točno in v jezikovnem pogledu pravilno. — Odslej ni več potrebno slišne reči naročevati pri inorodeih.

V novi mesnici v Bazovici se prodaje goveje meso, sprednji po 1 K 20 st., zadnji del po 1 K 36 st. Dobiva se tudi vedno sveža teletina. Priporočamo se **A. Spanger.**

Drogerija GUSTAV MARCO ulica Giulia št. 20. Droge, barve, pokostj, petrolej, čepiči, ščetke, mila, parfumi itd. itd. **Zaloga šip in steklenin.**

Stavbinski materijal kakor korce, vsakovrstno opeko, pesek, apno, živo in ugašeno, se dobiva po najnižjih cenah, da se ni bati konkurence, pri tvrdki **Belli & Corsi** ulica Economio št. 12 (stari mlin).

Dobro znana zaloga manufaktur v partijah ki se je nahajala na Piazza nuova vogal ul. S. Caterina št. 8 se je preselila dne 24. avgusta v ravnoisto ulico št. 1, zraven „Kavarne Metropole“ (vogal Corso).

Zovarna s zalogo pohištva svetlega in temnega kakor tudi popolne kuhinje v najmodernejšem slogu po konkurenčnih cenah priporočamo **V. Doplicher** ulica Chiozza št. 8 pri tleh (nasproti dvoran „Tersicore“).

F. Pertot urar TRST - ul. Poste nuove št. 9 pripravljamo velik izbor ur: Omega, Schaffhouse, Longines, Tavenes itd. kakor tudi zlate, srebrne in kovinske ure za gospe. Izbor ur za bismo. Sprejema popraviljanja po nizkih cenah.

„SLAVIJA“ sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje za doživetje in smrt s zmanjšujočimi se vplačili. Vsak član ima po preteku petih let pravično do dividende.

MALA OZNANILA

Tomasoni Ulisse Trst slikar-dekorater. Sprejema delo na debeli dekoracije soti s papirjem. Slikanje sob in napisov v vseh slogih in na vse načine. Popravila les in marmor. Barvanje pohištva, podov itd. Vse po zmernih cenah, točno in hitro. — Dolavnica: ulica „De Fossolo“ št. 19.

Tovarna kisa Bruschina & Hrovath Trst - Riva Grumula 6. **Zaloga vinskega kisa in specialnih kisov.** Konkurenčne cene.

Novo pekarno in sladčičarno pri Sv. Jakobu letiške ulice 12 (zraven št. 507). Vedno svež kruh. Pošiljanje na dom. Sprejema naročila in domači kruh v pecivo. Postrežba točna. **Benedikt Subau**

Prva trž. brasilnica na električno moč **Gualtiero Cozzio** Passo S. Giovanni št. 2 (vogal ulice Torrente nasproti kavarne Chiozza izvršuje vsakovrstno brušenje in poliranje. Ima tudi v zalogi vsakovrstne nože itd.

Svoji k svojim! Podpisani priporočamo svojo zalogo ognja, drva, premoga in drugo razno kurjavo ter petrolej. Pošiljanje na dom. **Josip Muha,** ul. Cavara (uhod ulica Cavazzani št. 3).

Iv. Kopač svečar v Gorici priporočamo priznane najboljše in najcenejše **voščene sveče** Cenik brezplačno in franko.

Nova prodajalnica Romolo Perini zlatar in droguljar **Via del Rivo 26** Sprejema poprave, kupuje zlato, srebrno in juvele. Popravlja ure na jamstvo.

Prodajalnica jestvin založeno z vedno svežim blagom I. vrste kakor: kavo vseh vrst, sladkorja, olja, mila, kisa, testenin, moke, otrobov itd. priporočamo svojim rojakom udani **Počkaj Ivan** ul. PETRONIO 2 (vogal ul. S. F.

MIRODILNICA Henrik Bonetta ul. Carradori 18 (vogal Deppa) Specializirata navadnih in medicinskih drog, barv, pokostj, lakov, škrek, čepičev, navadnega in parfumnega mila, petroleja, spirita (deste) za goriti. — Barvilo za čiščenje vina. **Nizke cene. Prodaja na debelo in drobno**

Svoji k svojim! Opozarjamo vsakega varčnega rodoljuba, da edina hrvatska zavarovalna zadruga „Croatia“ stoječa pod pokroviteljstvom slob. in kralj. glavnega mesta Zagreb sprejema vsako vrsto nepremičnin (hiše, gospodarska poslopja, tovarne) ter premičnin (kakor pohištvo, gospodarsko orodje, stroje, živino, žito, slamo, seno, blago v skladiščih ali na prostem itd.) v zavarovanje proti ognju in strelji po najnižjih cenah in z najboljšim jamstvom. — Dolžnost vsakega dobrega Slovana je zavarovati se pri domačem zavodu — že da ne gre denar v tujino. Vsa zavarovanja sprejema ter daja vsa pojasnila **Podružnica zavarovalne zadruge „Croatia“-Trst** ULICA TORRE BIANCA 20 Zastopniki za vsako mesto, trg in večje vasi (Primorske, Kranjske, Koroške in Štajerske) se sprejemajo pod ugodnimi pogoji.

Zaloga izvožno-marčne (Export-Märzen) in vležane (Lager) **pivo** v sodčkih in v boteljkah, kakor tudi **kvasa** iz tovarne Bratov Reininghaus Steinfeld pri Gradcu. Zaloga **Kattonijevje Giesshübler** vedno sveže kisle vode po zmernih cenah pri **ANTONU DEJAK junior** TRST Via degli Artisti št. 10.

„Croatia“ Podpisani priporočamo slav. občinstvu, vojaškim in civilnim krogom svojo v ul. GIOACHINO ROSSINI št. 24 (zraven cerkve sv. Antona novega), na novo otvoreno, z najmodernejšim blagom bogato opremljeno **krojačnico.** Bogata zaloga tu- in inozemskih tkanin, sukna in vseh v krojaško obrt spadajočih predmetov. Velika izbira najmodernejšega angleškega blaga. Delo precizno, cene zmerne. Naročila se izvrše točno in se dostavljajo na dom. Vnanje naročbe se sprejemajo vsak čas in se točno izvrše. — Mnogoletna skušnja, katero si je prisvojili podpisani glede kroja civilnih in vojaških oblek, jamči za ukusni kroj, kakor tudi za solidno, trpežno delo in izvrstno blago. Z odličnim spoštovanjem **AVGUST ŠTULAR.**

FREDIN najboljšo sredstvo za čiščenje vsako fino rumeno ali črno obuvale. **Najbolj se priporočajo za Boxcalis, Oscaria, Chevreaux in lakirane čevlje.** DUNAJ, XII/I.

Narodni kolek je vdobiti pri upravi „Edinosti“

TOVARNA POHIŠTVA IGNAC KRON TRST, ULICA CASSA DI RISPARMIO 5 **REKLOVANJE PO NAJMODERNEJŠIH ZARTEVAH** KATALOGI BREZPLAČNO.

Tržaška posojilnica in hranilnica registrirana zadruga z omejenim poročtvom. **Piazza Caserma št. 2, I. n. — TRST — V lastni hiši. Telefon št. 952.** **Vhod po glavnih stopnicah.** Hranilne utoge sprejema od vsakega, če tudi ni ud zadruge in jih obrestuje po 4%. Rentni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vlaga se lahko po 1 krono. Posojila daja samo zadrugi in sicer na uknjižbo po 5 1/2%, na menjice po 6%, na zastave po 5 1/2%. **Uradne ure:** od 9.—12. dopoldne in od 3.—4. popoldne. Izplačuje vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt. Ima najmoderneje urejeno varnostno celico za shrambo vrednostnih papirjev, listin itd. **Poslovno hranilnični račun 816.004.**

Fizol bokini, mandoloni, kok, kisló zelje in zelje v glavah pošilja po povzetju od 50 klg. naprej po zmernih cenah **M. Lavrenčič** Šiška - Ljubljana. Za večje pošiljave p. n. gg trgovcem cene po dogovoru.

„Trž. posojilnica in hran.“ reg. zadruga z omejenim poročtvom sklicuje **izreden občni zbor** na dan 15 sept. 1905 ob 8 uri in pol zvečer v posojilničnih prostorih. **Dnevni red:** 1. Dopolnilna volitev načelstva. 2. Volitev nadzorstva. 3. Prememba pravil. 4. Raznoterosti. Trst, dne 7. sept. 1905. **Odbor.**

Doge za parkete hrastove ali jelove prve vrste prodaja pod jamstvom po tovarniški ceni. **Zaloga lesa - Miclaur** ulica Fonderia št. 7

Zaloga izvožno-marčne (Export-Märzen) in vležane (Lager) **pivo** v sodčkih in v boteljkah, kakor tudi **kvasa** iz tovarne Bratov Reininghaus Steinfeld pri Gradcu. Zaloga **Kattonijevje Giesshübler** vedno sveže kisle vode po zmernih cenah pri **ANTONU DEJAK junior** TRST Via degli Artisti št. 10.

Mejnarnodno spedijsko posredovanje **Caro & Jellinek** Trst ul. Romagna št. 2 Trst. TELEFON št. 1027 **Podružnice: Dunaj, Budapešt in Lvov.** **Zastopstva na vseh glavnih trgih tu- in inozemstva.** Se priporočajo za preskrbljenje seljenj s zaprtimi blazinjenimi vozovi za pohištvo toli v mestu koli v tu- in inozemstvu. **Pakovanje za prevoz po morju.** Posebno ugodni pogoji za vojaške osebe in državne uradnike. Posiljate vsake vrste po stalni nizki prevoznini. **Proračuni brezplačno.**

Pijančljivost se odpravi za vedno z uporabo praha „Zoa“, kateri je bil že preskusan v toliko slučajih z izvrstnim uspehom. Ta prah, ki nima nikakega okusa, se zamore nevidno narostiti pijancu mej pijačo. — Ena skatljica, ki zadošča za popolno odpravo pijančljivosti K 10 — franco carine in diskretno. Mnogo nesrečnejev, ki so imeli to bolezen, so se povrnil k obitelji in družbi in na milijone teh ljudi so bili odrešeni tega strupnega in grdega bremena. Nestevislno zahvalnih pisem je na razpolago. Pošilja se po predplačilu ali s povzetjem od glavne zaloge **Lodovico Pollak, Milan (Italija).** Pisma v Italijo stanejo 25, dopisnice 10 st. Odgovarja se v vseh jezikih.

„Slavija“ vzajemna zavarovalna banka v Pragi. — Rezervni fond 31.865.386 80 K, izplačane odškodnine: 82.737.159 57 K. **Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države s vseskosli slovansko-narodno upravo.** Vsa pojasnila daje: **Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastni bančni hiši v Gospodskih ulicah 12**